Kaplan, K. (2026). Göç ve Eğitim Politikalarında Tarihsel Süreklilik: "Gastarbeiter" Döneminden AfD'ye [Historical Continuity in Migration and Education Policies: From the "Gastarbeiter" Era to the AfD]. *International Journal of Educational Policies*. *Vol.20* (1), ss. 43-54.

ISSN: 1307-3842

Göç ve Eğitim Politikalarında Tarihsel Süreklilik: "Gastarbeiter" Döneminden AfD'ye

Karaca Kaplan[*]
Institut für soziale Arbeit e.V
Münster, Almanya

Özet

Bu makalede, Almanya'da faaliyet gösteren *Alternative für Deutschland* (AfD) partisinin Saksonya-Anhalt ve Mecklenburg-Vorpommern eyalet seçimlerindeki başarısına değinilmektedir. Partinin seçim sürecinde yoğun biçimde üzerinde durduğu göç ve mültecilik konularına ilişkin talepleri, söz konusu iki eyaletin seçim programları temelinde ele alınmaktadır. Ayrıca, AfD'nin göç ve eğitim politikaları arasında kurduğu ilişki ele alınmakta ve bu politikalar, Batı Almanya'nın **"***Gastarbeiter"* dönemindeki göç politikalarıyla kurulan paralellikler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Alternative für Deutschland, Gastarbeiter, AfD, eğitim, göç.*

[*] Ar. Gör., Institut für soziale Arbeit e.V., Münster, Deutschland [Sosyal Çalışmalar Enstitüsü, Münster, Almanya] E-posta: karaca.kaplan@outlook.de

Kaplan, K. (2026). Historical Continuity in Migration and Education Policies: From the "Gastarbeiter" Era to the AfD [Göç ve Eğitim Politikalarında Tarihsel Süreklilik: "Gastarbeiter" Döneminden AfD'ye]. *International Journal of Educational Policies*. *Vol.20*(1), pp.43-54.

Historical Continuity in Migration and Education Policies: From the "Gastarbeiter" Era to the AfD

Karaca Kaplan
Institut für soziale Arbeit e.V
Münster, Germany

Abstract

This article discusses the electoral success of the Alternative für Deutschland (AfD) party in the state elections in Saxony-Anhalt and Mecklenburg-Vorpommern, Germany. The party's demands concerning immigration and refugees, which featured prominently in its election campaigns, are examined on the basis of its election manifestos for these two states. The article also explores the relationship the AfD establishes between immigration and education policies and evaluates these policies in light of the parallels drawn with West Germany's immigration policies during the Gastarbeiter (guest worker) era.

Keywords: *Alternative für Deutschland, Gastarbeiter, AfD, education, immigration.*

Giriş

Almanya'nın Saksonya-Anhalt ve Mecklenburg-Vorpommern eyaletlerinde 6 ve 20 Eylül 2026 tarihlerinde gerçekleştirilen eyalet seçimlerinde *Alternative für Deutschland* (AfD) partisinin elde ettiği seçim başarısı, Almanya'da ve uluslararası kamuoyunda geniş yankı uyandırarak çeşitli tartışmalara yol açmıştır. 2013 yılında kurulan AfD, kendisini liberal ve muhafazakâr ideolojide tanımlarken (Alternative für Deutschland, 2016), AfD'nin ideolojik konumu kamuoyunda ve akademik tartışmalarda ise farklı kavramlarla tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalar arasında sağ popülizm, aşırı sağ ve ırkçı-faşist ideoloji gibi nitelendirmeler yer almaktadır. AfD 2017 Almanya Federal Meclis (Bundestag) seçimlerinde oyların %12,6'sını alarak üçüncü büyük siyasi güç olarak meclise girmiş ve toplam 709 sandalyenin 94'ünü kazanmıştır (Die Bundeswahlleiterin, 2017). Partinin o dönemde Federal Meclis'e girmesinde, Suriye'deki savaşın etkisiyle 2015 yılında yoğunlaşan mülteci hareketliliğinin ve bu gelişmenin Almanya'daki siyasal tartışmalara yansımalarının önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Seçim sürecinde öne çıkan bir diğer konu ise eğitim sistemine yönelik reform önerilerinin göç meselesiyle ilişkilendirilmesi olmuştur.

AfD'nin Göç ve Sığınma Politikası

Seçim döneminde mültecilik, sığınma ve göç konuları, partinin siyasi gündeminde merkezi bir yer edinmiş ve ana akım medyada yoğun biçimde tartışılmıştır. Partinin kurucu üyelerinden ve eski eş başkanlarından Alexander Gauland, *DER SPIEGEL* dergisine verdiği bir röportajda, artan mülteci sayısının siyasi yansımalarının AfD açısından önemli bir fırsat yarattığını belirtmiştir. Gauland, partinin siyasi yükselişini büyük ölçüde mülteci hareketliliğine bağlamıştır (Gauland, 2015). AfD, Federal Meclise seçilmesinden yalnızca iki ay sonra, "Altı Maddelik Plan – Suriyeli mültecilerin geri dönüşünün teşvik edilmesine yönelik anlaşma" başlıklı bir önerge sunarak söz konusu anlaşmanın yapılmasını talep etmiştir (AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag, 2017).

Önergesini gerekçelendirmek amacıyla partiden heyetler 2018 ve 2019 yıllarında Suriye'ye seyahat etmiş; bu ziyaretlerin ardından kendi görüşleri doğrultusunda Suriye'deki güvenli durumu ortaya koyan birer rapor yayımlanmıştır (AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag, 2020). Saksonya-Anhalt'ta ve Mecklenburg-Vorpommern'de gerçekleştirilmiş olan eyalet meclisi seçimlerinin kampanya sürecinde de mültecilik, sığınma ve göç konuları merkezi bir konumda yer almış ve bu durum ilgili seçim programlarına yansımıştır (AfD-Landesverband Mecklenburg-Vorpommern, 2026; AfD-Landesverband Sachsen-Anhalt, 2026).

İlgili seçim programları, özellikle Başbakan Friedrich Merz'in (Almanya Hristiyan Demokrat Birliği, CDU) liderliğindeki federal hükümetin ve her iki eyaletin mevcut yönetimlerinin göç ve sığınma politikasına yönelik belirgin bir eleştiriyle öne çıkmaktadır.[1] Bu eleştiriler doğrultusunda geliştirilen talep ve öneriler, Almanya'ya göçün sınırlandırılması, mültecilerin barındırılma koşulları, ülkeden ayrılması gereken göçmenlere yönelik uygulamalar ve göçmenlerin vatandaşlığa kabulünün sınırlanması gibi alanlarda çeşitli kısıtlayıcı önlemler içermektedir. Mecklenburg-Vorpommern eyalet teşkilatının (2026) seçim programında bu konular "Düzen Eyaleti Mecklenburg-Vorpommern" (Ordnungsland MV) başlıklı bölümde ele alınırken, Saksonya-Anhalt eyalet teşkilatının (2026) seçim programında göç politikasına ilişkin talepler "Göç ve Remigrasyon" (Einwanderung und Remigration) başlığı altında toplanmıştır. Burada ayrıca, Türkçede "geriye göç" olarak karşılanabilecek "Remigrasyon" kavramının AfD'nin 2021 Federal Meclis ve 2024 Avrupa Parlamentosu seçimleri için hazırladığı seçim programları temelinde bir pozisyon belgesinde ele alındığını ve o tarihten itibaren AfD çevresindeki siyasi tartışmalarda önemli bir yer edindiğini belirtmek gerekir (AfD-Bundesverband, 2025; Zajak vd., 2024). AfD Saksonya-Anhalt (2026) seçim programının bölüm başlıkları, partinin göç konusunda temel talepleri hakkında genel bir çerçeve sunmaktadır: "AB dışındaki ülke vatandaşlarının ülkeye kabulüne derhal son verilsin!", "Sığınmacılar ve mülteciler merkezi olarak barındırılsın!", "Ülkeden ayrılmakla yükümlü

[1] 2021–2026 yasama döneminde Saksonya-Anhalt eyaleti Almanya Hristiyan Demokrat Birliği (CDU), Almanya Sosyal Demokrat Partisi (SPD) ve Hür Demokrat Parti'den (FDP) oluşan koalisyon hükümeti tarafından yönetilirken, Mecklenburg-Vorpommern eyaletinde SPD ve Sol Parti (Die Linke) koalisyonu iktidardaydı.

kişiler kararlılıkla sınır dışı edilsin – sınır dışı etme taarruzu başlatılsın!" ve "Sığınmacılar için bir cennet olan Almanya kapatılsın."

İfade edilen talepler, AfD'nin uluslararası hukuk (Cenevre Mülteci Sözleşmesi), Avrupa hukuku (Ortak Avrupa Sığınma Sistemi) ve Almanya Federal Cumhuriyeti Anayasası tarafından güvence altına alınan sığınma hakkının kapsamını daraltmaya yönelik bir yaklaşım benimsediğine işaret etmektedir. Göç politikasındaki bu kısıtlayıcı yaklaşım, özellikle mültecilerin Almanya'ya girişinin engellenmesi talebinde belirginleşmektedir. AfD'ye göre (2026), "kültürel açıdan yabancı mülteciler" güvenli üçüncü ülkeler üzerinden Almanya'ya gelmek yerine, kendi ülkelerine komşu ülkelerde sığınma başvurusunda bulunmalıdır. Bu yaklaşım doğrultusunda, örneğin Suriye'den göçen mültecilerin Türkiye veya Lübnan gibi komşu ülkelerde koruma talep etmeleri gerektiği savunulmaktadır. Suriyeli mültecilerin Almanya'ya gelişi, savaştan kaçan insanların güvenlik arayışı olarak değil, "Alman sosyal devlet cennetine giden yol" şeklinde tanımlanmaktadır. Bu ifade, partinin mültecilerin kabulünü sosyal devlet yardımlarından yararlanmayla ilişkilendirdiğini ve bu yolla göçün sınırlandırılması talebini gerekçelendirdiğini göstermektedir. Ancak seçim programında yer alan bu konu zaten var olan düzenlemeleri göz ardı etmektedir. Örneğin, Avrupa Birliği (AB) ile Türkiye arasında 2016 yılında imzalanan mutabakat, para karşılığında Suriyeli mültecilerin Türkiye'de kabul edilmesini ve Avrupa ülkelerine geçişlerinin sınırlandırılmasını amaçlayan düzenlemeler içermektedir (European Council, 2016). Federal Göç ve Mülteciler Dairesi'nin (BAMF) resmi verileri, Almanya'daki sığınma başvurularının sayısında 2025 yılında belirgin bir düşüş yaşandığını göstermektedir. 2025 yılında Almanya'da toplam 168.543 sığınma başvurusu yapılmıştır. Bir önceki yılın aynı dönemine ait verilerle karşılaştırıldığında, sığınma başvurularının sayısı %50,7 oranında azalmıştır (BAMF 2026).

AfD'nin Söyleminde Göç ve Eğitim Politikalarının Kesişimi

Yukarıda bahsedilen her iki eyalet teşkilatının seçim programları yakından incelendiğinde, AfD'nin genel göç politikası reformu önerilerinin yanı sıra daha kısıtlayıcı önlemlere ilişkin taleplerini eğitim politikası ile de ilişkilendirdiği görülmektedir. AfD,

sığınma hakkının kısıtlanması talebini gerekçelendirirken eğitim politikasıyla ilgili nedenlerin yanı sıra güvenlik ve mali politikalarına ilişkin argümanlara da başvurmaktadır. Mali gerekçeler bağlamında parti, özellikle mültecilerin barındırılması, danışmanlık hizmetleri alması ve bakımlarının sağlanması nedeniyle ortaya çıkan maliyetleri vurgulamaktadır. AfD'nin savına göre bu amaçlarla harcanan vergi gelirleri, Alman halkının ihtiyaçları için kullanılmamaktadır. Parti ayrıca, Alman sosyal yardım desteğinden yararlanan kişilerin tasarruflarını tüketmek zorunda kaldıklarını, buna karşılık mültecilerin maddi yardımlar aldıklarını ileri sürmektedir (AfD-Landesverband Sachsen-Anhalt, 2026, s. 33). Bu gerekçeler doğrultusunda AfD, "sığınma ve entegrasyon endüstrisinin para musluğunun kapatılmasını"(a.g.m., s. 36) talep etmektedir.

AfD, göç politikasına ilişkin görüşlerini gerekçelendirmek amacıyla kullandığı "kitlesel göç" kavramını, eğitim sisteminde giderek artan sorunları açıklamak için de bir dayanak olarak sunmaktadır. Bu çerçevede AfD, eğitim sisteminde uzun süredir devam eden sorunlara dikkat çekmekte; özellikle sınıflardaki öğrenci yoğunluğunu, öğretmen sayısının yetersizliğini ve öğrencilerin matematik, okuma ve yazma gibi temel becerilerdeki başarı düzeylerinde gözlemlenen düşüşü vurgulamaktadır (AfD Bundesverband 2025; AfD-Landesverband Sachsen-Anhalt, 2026). Bu bağlamda AfD Federal Meclis Grubu, Federal Meclis'e sunduğu "Alman eğitim sistemindeki krizin nedeni olarak göç politikasının adlandırılması ve bu sorunla kararlı biçimde mücadele edilmesi" başlıklı önergede, eğitim sistemindeki krizin nedenlerinden biri olarak göç politikasını göstermektedir (AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag, 2026). Bahsedilen önergede, Almanya'daki öğrencilerin söz konusu temel becerilerdeki performanslarının ciddi ölçüde gerilediğini ortaya koyduğu belirtilen 2025 tarihli U*luslararası Öğrenci Değerlendirme Programı* (PISA) araştırmasına atıfta bulunulmaktadır (OECD, 2026). Meclis grubu bu durumu şu şekilde gerekçelendirmektedir: "Bu performans düşüşünün belirleyici faktörü kitlesel göçte görülmelidir. Birçok sınıfta, özellikle kentsel yoğunlaşma olan bölgelerde, göçmen kökenli öğrenciler artık çoğunluğu oluşturmaktadır. PISA araştırması da bu faktöre işaret etmekte, ancak bunun yanında diğer etkenlere de yer vermektedir" (AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag, 2026, s. 1). Bu bağlamda parti, ilgili ölçütlerin oluşturulması yoluyla eğitim araştırmalarında göç faktörünün şeffaf

biçimde ele alınmasını talep etmektedir: "Gelecekteki eğitim araştırmaları, Alman kökenli olmayan öğrencilerin oranı ile Almanya'nın PISA ülkeler karşılaştırmasındaki sonuçları arasındaki ilişkiyi eksiksiz biçimde ve herhangi bir yumuşatmaya başvurmadan istatistiksel olarak kaydetmeli ve açıklamalıdır" (a.g.m., 2026, s. 2).

Eğitim sistemindeki sorunlar ele alınırken siyasal, yapısal ve sistematik koşullara ilişkin kapsamlı bir değerlendirmeye yer verilmemekte; bunun yerine göç, özellikle de göçmen veya mülteci kökenli öğrenciler, söz konusu sorunların nedenleri arasında ön plana çıkarılmaktadır. AfD Sachsen-Anhalt teşkilatı (2026), yabancı öğrenci oranının yüksek olduğu okullarda yerli öğrencilerin öğrenme başarısının olumsuz etkilendiğini ileri sürmekte ve bu nitelikteki okulların sayısının arttığını iddia etmektedir. Bir çözüm önerisi olarak AfD, mülteci öğrencilere yönelik özel sınıflar oluşturulmasını savunmaktadır. AfD, ayrı sınıflarda eğitim verilmesi talebini öncelikle insani gerekçelerle açıklamaktadır. Ancak seçim programının devamında, bu uygulamanın çocukların Almanya'daki yaşamlarının geçici olduğu düşüncesiyle de bağlantılı olduğu görülmektedir. Nitekim parti, öğrencilere Almanya'da yalnızca geçici bir süre kalacakları yönünde bir mesaj verilmesini savunmaktadır (a.g.m., 2026).

Bunun yanı sıra AfD, mülteci öğrencilerin ülkelerine geri dönmeleri durumunda eğitimlerine kaldıkları yerden devam edebilmelerini kolaylaştırmak amacıyla, geldikleri ülkelerin müfredatlarına uygun ders içeriklerinin öğretilmesini önermektedir. Ayrıca, bu çocukların eğitiminde mülteci kökenli eğitimcilerin görevlendirilmesini gündeme getirilmektedir. Öte yandan AfD, kendi çocuklarının - bağlam içerisinde Alman çocuklarının kastedildiği olasıdır – "tamamen yabancı kültürlerden gelen çocuklarla birlikte eğitim görmenin yol açtığı çeşitli yüklerden korunması" (a.g.m., 2026, s. 87) gerektiğini savunmaktadır. Böylece mülteci ve göçmen kökenli öğrencilerin eğitim sisteminde karşılaştıkları yapısal sorunlar göz ardı edilmekte, eğitim sistemindeki sorunlar ağırlıklı olarak Alman öğrenciler üzerindeki etkileri üzerinden ele alınmaktadır.

Buna karşılık, çok sayıda bilimsel çalışma, Almanya'da öğrencilerin eğitim süreçleri üzerinde ailelerin durumu ve sosyal kökenin belirleyici bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Bu etki, erken çocukluk döneminde kreş ve anaokullarında verilen eğitimden üniversiteye erişime kadar uzanmaktadır. "Almanya'da Eğitim 2026" (Bildung

in Deutschland 2026) başlıklı raporda, sosyal kökene bağlı eğitim eşitsizliklerinin kapsamlı biçimde belgelendiği ve ampirik olarak kanıtlandığı belirtilmektedir (Autor:innengruppe Bildungsberichterstattung, 2026). Gomolla ve Radtke ise etnik kökenin de eğitim sisteminde dezavantajların ve ayrımcılık süreçlerinin ortaya çıkmasına yol açan boyutlardan biri olduğuna dikkat çekmektedir (Gomolla/Radtke, 2002). Bu bağlamda Gomolla ve Radtke, kurumsal ırkçılığın özel bir önem taşıdığını savunmaktadır. Kurumsal ırkçılığın, diğer etkenlerin yanı sıra, eğitim alanında görev yapan eğitimcilerin yorumlama biçimlerinde ve değerlendirme uygulamalarında da kendini gösterebildiği belirtilmektedir. Bu süreçte, görünüşte tarafsız olan başarı ölçütlerinin, çocukların ve ailelerinin kültürel veya dini kökenlerine ilişkin varsayım ve kalıp yargılardan etkilenebildiği ifade edilmektedir.

"Gastarbeiter" Döneminden Günümüze: Göç ve Eğitim Politikalarının Sürekliliği

AfD'nin göçmen ve mülteci öğrencilerin ayrı sınıflarda eğitim görmesi yönündeki talebi, Almanya'daki göç politikası ve pedagojik yaklaşımların tarihsel bağlamı içerisinde değerlendirilebilir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Batı Almanya'nın İtalya, Yunanistan, Yugoslavya ve Türkiye gibi çeşitli ülkelerle iş gücü alım anlaşmaları (Anwerbeabkommen) imzaladığı dönemde, entegrasyon kavramı henüz gündemde bir yer tutmamaktaydı. Temel amaç, genişleyen ekonominin ihtiyaçlarını düşük maliyetli ve geçici iş gücüyle karşılamaktı. Bu işçiler "misafir işçiler" (Gastarbeiter) olarak adlandırılıyordu (Yıldız, 2019). Bu yaklaşım, misafir işçilerin çocuklarına yönelik eğitim politikalarına da yansımıştır. Söz konusu çocuklar ya herhangi bir planlama olmaksızın normal sınıflara yerleştirilmiş ya da başlangıçta yalnızca birkaç yıl sürmesi öngörülen ve "yabancı sınıfları"(Ausländerklassen) olarak da bilinen hazırlık sınıflarında tutulmuştur (Helmrich, 2019).

1970'li yıllarda "misafir işçilere" yönelik politikanın yeniden şekillendirilmesi ve bu politikanın giderek ülkelerine geri dönüşü teşvik etme çabaları doğrultusunda biçimlenmesi de tarihsel açıdan benzerlikler ortaya koymaktadır. Çeşitli önlemler aracılığıyla, özellikle Türkiye'den Almanya'ya göç etmiş işçi göçmenlerin menşe ülkelerine geri dönmeleri teşvik edilmeye çalışılmıştır. Yıldız, dönemin Başbakanı

Helmut Kohl'ün, Portekizliler, İtalyanlar ve hatta Güneydoğu Asyalılarla ilgili bir sorun yaşamadıklarını, çünkü bu grupların iyi entegre olduklarını açıkça dile getirdiğini aktarmaktadır. Buna karşılık Kohl, Türklerin "entegrasyon yeteneğine sahip olmadıklarını ve ayrıca entegre olma isteği de taşımadıklarını" (Yıldız, 2019, s. 79) ileri sürmüştür. Yıldız'ın (2019) belirttiğine göre, geri dönüşü teşvik etmeye yönelik siyasi önlemler arasında çocuk parasının kesilmesi ve 1980 yılında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına vize zorunluluğu getirilmesi de yer almaktadır. Yıldız'a göre (2019), söz konusu vize zorunluluğunun amaçlarından biri, 1980 askeri darbesi ve sonrasında yaşanan siyasi baskılar nedeniyle on binlerce kişinin Türkiye'yi terk etmek zorunda kalmasının ardından, Türkiye'den Almanya'ya yönelen sığınma başvurularını sınırlandırmaktı. 1981 yılında ise, SPD ve FDP'den oluşan dönemin sosyal liberal koalisyon hükümeti, aile birleşimine ilişkin düzenlemeleri de sıkılaştırmış ve gençlerin aile birleşimi kapsamında Almanya'ya girişinde geçerli olan yaş sınırını 18'den 16'ya indirmiştir. Son olarak, 1983 yılında Federal Meclis, Türkiyeli işçilerin gönüllü olarak ülkelerine dönmelerini mali teşvikler aracılığıyla desteklemeyi amaçlayan Geri Dönüşü Teşvik Yasası'nı (Rückkehrförderungsgesetz) kabul etmiştir (Yıldız, 2019).

Sonuç

Bu makalede, AfD'nin göç ve eğitim politikaları arasında kurduğu ilişki incelenmiş; "Gastarbeiter" döneminden günümüze uzanan süreçte, söz konusu politikalar arasında belirli tarihsel süreklilikler bulunduğu değerlendirilmiştir. Batı Almanya'da dönemin sosyal-liberal koalisyon hükümeti, "Gastarbeiter" olarak adlandırılan "misafir işçileri", sermayenin gereksinimleri doğrultusunda ucuz iş gücü olarak istihdam etmiş; ancak bu işçilerin aileleri ile birlikte zamanla Almanya'ya kalıcı olarak yerleşmelerini öngörmemiştir. Göçün kalıcı bir nitelik kazanmasının ardından dönemin hükümeti, göçü sınırlandırmaya ve göçmenlerin ülkelerine geri dönüşünü teşvik etmeye yönelik yasal düzenlemelere başvurmuştur. Söz konusu politikalar ile AfD'nin günümüzde savunduğu göç politikaları arasında, farklı tarihsel ve siyasal koşullar dikkate alınmak kaydıyla, belirli paralellikler kurulabilmektedir.

AfD, göç politikalarına yönelik kısıtlayıcı taleplerini gerekçelendirmek amacıyla siyasal söyleminde eğitim sistemindeki mevcut yapısal sorunlar ile göç meselesi arasında bağlantı kurmaktadır. Oysa eğitim sisteminde uzun süredir devam eden sorunları, ortaya çıktıkları siyasal ve yapısal koşullardan bağımsız olarak değerlendirmek mümkün değildir. Batılı ülkelerin ekonomik ve askeri desteğiyle sürdürülen savaşlar, insanların yaşam koşullarını ortadan kaldırarak göçe zorlanmalarına yol açmaktadır. Bu bağlamda, Almanya'nın güncel askeri harcamalarının kamu kaynaklarının dağılımı üzerindeki etkileri de dikkate alınmalıdır. Askeri harcamalara öncelik verilmesinin eğitim ve sağlık gibi kamusal alanlara ayrılan kaynakları sınırlaması, bu alanlarda yaşanan sorunları anlamak açısından önem taşımaktadır. Buna karşın AfD, eğitim sistemindeki eksiklikler ve gerilemeler arasındaki ilişkiyi yapısal koşullar çerçevesinde ele almak yerine, sorunların sorumluluğunu bireylere yüklemektedir.

Avrupa genelinde sağ popülizmin yükselişi de bu bağlamda ayrı bir çalışmada ele alınabilir. Sol partilerin ve siyasal hareketlerin ekonomik güvencesizlik, eğitim ve sağlık hizmetlerindeki gerileme gibi sorunlara yönelik yaklaşımları yetersiz veya etkisiz bulunabilmektedir. Bu durum, sağ popülist hareketlerin güç kazanmasına katkıda bulunan etkenlerden biri olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, bu yükselişi yalnızca sol siyasetin söz konusu sorunlara yaklaşımıyla açıklamak yerine, siyasal ve ekonomik etkenleri ele almak gerekir.

Kaynaklar

Alternative für Deutschland (2016). *Programm für Deutschland: Das Grundsatzprogramm der Alternative für Deutschland.* Erişim adresi: https://www.afd.de/grundsatzprogramm/.

AfD Bundesverband (2025). *7 Punkte zur Remigration. Wie die AfD den Begriff definiert.* Erişim adresi: https://www.afd.de/remigration/.

AfD Bundesverband (2025). *Zeit für Deutschland. Programm der Alternative für Deutschland für die Wahl zum 21. Deutschen Bundestag*. Erişim adresi:https://www.afd.de/wpcontent/uploads/2025/02/AfD_Bundestagswahlprogramm2025_web.pdf.

AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag (2017). *Sechs-Punkte-Plan – Abkommen zur Förderung der Rückkehr syrischer Flüchtlinge (Drucksache 19/48). Deutscher Bundestag.* Erişim adresi: https://dserver.bundestag.de/btd/19/000/1900048.pdf.

AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag (2020). *Dokumentation: „Willkommen in Syrien" – Die Delegationsreise der AfD-Bundestagsfraktion.* Erişim adresi: https://afdbundestag.de/dokumentation-willkommen-in-syrien-die-delegationsreise-der-afd-bundestagsfraktion/.

AfD-Fraktion im Deutschen Bundestag (2026). *Einwanderungspolitik als Ursache der Krise im deutschen Bildungssystem benennen und konsequent angehen (Drucksache 21/8120). Erişim adresi:* https://dserver.bundestag.de/btd/21/081/2108120.pdf.

AfD Landesverband Mecklenburg-Vorpommern (2026). *Bereit für die blaue Wende. AfD-Regierungsprogramm zur Landtagswahl 2026. Erişim adresi:* https://afd-mv.de/wp-content/uploads/2026/06/AfD-Regierungsprogramm-Mecklenburg-Vorpommern-2026.pdf.

AfD Landesverband Sachsen-Anhalt (2026). *Das Land zuerst. Regierungsprogramm der AfD Sachsen-Anhalt zur Landtagswahl 2026. Erişim adresi:* https://afd-lsa.de/wp-content/uploads/2026/07/AfD_SachsenAnhalt_Regierungsprogramm_2026_230726-web.pdf.

Gauland, Alexander (2015): *AfD-Vize Gauland: Flüchtlingskrise ist Geschenk für uns*. DER SPIEGEL. Erişim adresi: https://www.spiegel.de/politik/deutschland/afd-alexander-gauland-sieht-fluechtlingskrise-als-geschenk-a-1067356.html.

Autor:innengruppe Bildungsberichterstattung (2026). *Bildung in Deutschland 2026: Ein indikatorengestützter Bericht mit einer Analyse zu Bildungsungleichheiten nach sozialer Herkunf*t. wbv Publikation. Erişim adresi: https://doi.org/10.3278/9783763980253.

Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (2026). *Asylzahlen: Dezember und Gesamtjahr 2025*. Erişim adresi: https://www.bamf.de/SharedDocs/Meldungen/DE/2026/260112-asylzahlen-dezember-und-gesamtjahr-2025.html.

Die Bundeswahlleiterin (2017). *Bundestagswahl 2017: Endgültiges Ergebnis*. Erişim adresi: https://www.bundeswahlleiterin.de/info/presse/mitteilungen/bundestagswahl-2017/34_17_endgueltiges_ergebnis.html.

European Council (2016). *EU-Turkey statement, 18 March 2016.* Erişim adresi: https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/pdf/.

Gomolla, M./Radtke, F. (2002): *Mechanismen institutioneller Diskriminierung.* In: Institutionelle Diskriminierung. Die Herstellung ethnischer Differenz in der Schule. Opladen. Leske + Budrich. 254-282.

Helmrich, C. (2019). *Deutschland wird zum Einwanderungsland: Gedanken zur Zuwanderung türkischer „Gastarbeiterinnen" und „Gastarbeiter" aus rechtlicher*

Perspektive. In Etzold, R; Löhnig, M. & Schlemmer, T. (Hrsg.), Migration und Integration in Deutschland nach 1945. Walter de Gruyter GmbH. Berlin. 68-78.

OECD (2026). *PISA 2025 Ergebnisse (Band I – Auszugsweise Übersetzung): Bereit für die Zukunft?*, PISA, OECD Publishing, Paris. Erişim adresi: https://doi.org/10.1787/1562a447-de.

Yıldız, S. (2019). *Deutschland ist (k)ein Einwanderungsland. Die Rückkehrförderungspolitik der Bundesrepublik 1973 bis 1984*. In Etzold, R; Löhnig, M. & Schlemmer, T. (Hrsg.), Migration und Integration in Deutschland nach 1945. Walter de Gruyter GmbH. Berlin. 79-89.

Zajak, S.; Best, F.; Pickel, G.; Quent, M.; Römer, F., Steinhilper, E.; Zick, A. (2024). *Ablehnung, Angst und Abwanderungspläne. Die gesellschaftlichen Folgen des Aufstiegs der AfD.* DeZIM Data.insights 14, Berlin: Deutsches Zentrum für Integrations- und Migrationsforschung (DeZIM).

Yazar Hakkında

Karaca Kaplan, *Institut für soziale Arbeit e.V.'de* araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Münster'de Sosyal Hizmetler Bölümü'nde lisans, Osnabrück'te ise Eğitim Bilimleri alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. "Yoksulluğun Görünürlüğü/Görünmezliği: Resimli Çocuk Kitaplarında Ailelerin Temsiline Yönelik Bir Analiz" başlıklı yüksek lisans tezinde, yoksulluk olgusunun ve aile temsillerinin resimli çocuk kitaplarında nasıl ele alındığını Marksist bir perspektiften incelemiştir. Akademik ilgi alanları, eğitim sistemindeki yapısal ve sistematik eşitsizlikler üzerine yoğunlaşmaktadır.

International Journal of Educational Policies
ISSN: 1307-3842
http://ijep.icpres.org
http://ojs.ijep.info